

คู่มือ

แนวทางการจัดตั้ง

หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒
สำหรับ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

คู่มือ

แนวทางการจัดตั้ง

หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒

สำหรับ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

คำนำ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ได้บรรจุประเด็นการพัฒนาบริการปฐมภูมิไว้ในมาตรา ๒๕๘ ช. “(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม” พร้อมทั้งได้มีการตราพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ประกอบกับที่ประชุมคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อ วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบประกาศกำหนดลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน การแบ่งเขตพื้นที่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๙) และมาตรา ๑๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ จึงได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิ และเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการจัดทำแผนการจัดตั้งและขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ในระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๒) ตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติและประกาศฉบับดังกล่าว

สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เกี่ยวข้อง	๑
มาตรา ๓	๑
หมวด ๒ การจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ	๒
มาตรา ๑๗	๒
บทเฉพาะกาล	๒
มาตรา ๔๓	๒
แนวทางการจัดตั้งและการแบ่งเขตพื้นที่หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ	๓
๑. ระดับจังหวัด	๓
๒. ระดับอำเภอ	๓
๒.๑ ลักษณะของหน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน	๓
๒.๒ การกำหนดให้แพทย์อื่นทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการแทนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว	๔
๒.๓ การพิจารณาว่าเป็นประเภทหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ	๔
๒.๔ แนวทางการกำหนดรหัสหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ	๕
๒.๕ คลินิกหออภิบาล (หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ) เดิม	๖
๒.๖ การแบ่งเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ	๖
๒.๗ กรณีที่มีปัญหา/ข้อสงสัย	๖
ภาคผนวก	๗
ภาคผนวกที่ ๑ ตัวอย่าง การกำหนดรหัส พร้อมการแยกประเภท	๘
ภาคผนวกที่ ๒ แผนผังหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ภายใต้ พรบ.ฯ	๙
ภาคผนวกที่ ๓ ร่าง ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๐
ภาคผนวกที่ ๔ ร่าง ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง การกำหนดให้แพทย์อื่นทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการแทนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๔
ภาคผนวกที่ ๕ โลโก้ ป้าย หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ภายใต้ พรบ.ฯ	๑๖
ภาคผนวกที่ ๖ รหัสจังหวัดและอำเภอแห่งประเทศไทย	๑๘

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ได้บรรจุประเด็นการพัฒนาบริการปฐมภูมิไว้ในมาตรา ๒๕๘ ช. “(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม” เป็นการปฏิรูประบบสุขภาพปฐมภูมิที่เป็นจุดเปลี่ยนด้านสาธารณสุขครั้งสำคัญของประเทศไทย พร้อมทั้งได้มีการตรา พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การปฏิรูประบบสุขภาพปฐมภูมิเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๖ หมวด และบทเฉพาะกาล มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๓ มาตรา

บททั่วไป มาตรา ๑ - ๔

หมวด ๑ คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ (มาตรา ๕ - ๑๔)

หมวด ๒ การจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ (มาตรา ๑๕ - ๒๓)

หมวด ๓ การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (มาตรา ๒๔ - ๒๙)

หมวด ๔ การส่งเสริมและพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ (มาตรา ๓๐ - ๓๒)

หมวด ๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๓๓ - ๓๖)

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๓๗ - ๔๐)

บทเฉพาะกาล (มาตรา ๔๑ - ๔๓)

มาตรา ๓

“บริการสุขภาพปฐมภูมิ” หมายความว่า บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มุ่งหมายดูแลสุขภาพของบุคคลในเขตพื้นที่รับผิดชอบในลักษณะองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน ครอบคลุมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ โดยหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิที่ประกอบด้วย แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ รวมทั้งเชื่อมโยงกับครอบครัว ชุมชนและบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขระดับทุติยภูมิและตติยภูมิ

“หน่วยบริการ” หมายความว่า

(๑) สถานพยาบาลที่ดำเนินการโดยกระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษาของรัฐ หน่วยงานอื่นของรัฐ และสภาวิชาชีพ

(๒) สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

(๓) หน่วยบริการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(๔) หน่วยบริการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“หน่วยบริการปฐมภูมิ” หมายความว่า หน่วยบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ตามพระราชบัญญัติ

“**เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ**” หมายความว่า หน่วยบริการปฐมภูมิหรือหน่วยบริการที่รวมตัวกัน และขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิเพื่อให้บริการสุขภาพปฐมภูมิตามพระราชบัญญัตินี้

“**แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว**” หมายความว่า แพทย์ที่ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรเพื่อแสดง ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

“**คณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ**” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกันกับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ และให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งผ่านการฝึกอบรมด้านสุขภาพปฐมภูมิเพื่อเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๒ การจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ

มาตรา ๑๗ ให้สำนักงานจัดให้มีการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตพื้นที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด และประกาศให้ประชาชนทราบ

หน่วยบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลหรือค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามมาตรา ๑๖ ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน การแบ่งเขต พื้นที่และการประกาศตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเรียกคืนเงิน ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๓ ภายในสิบปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานจัดให้มีหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการและพื้นที่ หากหน่วยบริการ ที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิไม่มีหรือมีแพทย์เวชศาสตร์ ครอบครัวไม่เพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการ ให้หน่วยบริการดังกล่าวจัดให้มีแพทย์อื่นซึ่งผ่านการอบรม ด้านเวชศาสตร์ครอบครัว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เพื่อทำหน้าที่ ดูแลผู้รับบริการซึ่งมีรายชื่อในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมินั้นตามมาตรา ๒๒ รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูล ตามมาตรา ๒๑

ภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและ สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการเพื่อให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และ สาธารณสุขดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ให้คณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการขยายระยะเวลาการใช้บังคับ ตามวรรคหนึ่ง ออกไปอีกเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๗ วรรคสาม และมาตรา ๔๓ จึงได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผนจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ เป็นแผน ๑๐ ปี

แนวทางการจัดตั้งและการแบ่งเขตพื้นที่ หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ระดับจังหวัด พิจารณาดำเนินการ

- ๑.๑ ศึกษาความหมายและลักษณะของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
- ๑.๒ ประสานหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสังกัดอื่น เช่น เทศบาล อบต. ในการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
- ๑.๓ จัดประชุมชี้แจงเพื่อวางแผนการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้แผนการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๒)

๒. ระดับอำเภอ ศึกษารายละเอียดการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ลักษณะของหน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน มีลักษณะดังนี้

(๑) มีอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิตามความเหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการ

(๒) สถานที่ตั้งหน่วยบริการอยู่ในพื้นที่ที่สะดวกต่อการเข้ารับบริการสุขภาพปฐมภูมิของผู้รับบริการในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการนั้น

(๓) บุคลากรมีจำนวนเพียงพอและมีศักยภาพที่สามารถให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างน้อยดังต่อไปนี้

(ก) ดูแลสุขภาพในลักษณะองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

(ข) ดูแลสุขภาพเชิงรับในหน่วยบริการและเชิงรุกในชุมชน

(ค) บริการด้านข้อมูลสุขภาพและการให้คำปรึกษาแก่ประชาชน

(ง) บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับบุคคลและครอบครัว โดยการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ

(จ) ส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพและมีความรู้ในการจัดการสุขภาพของตนเองและครอบครัว

(ฉ) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน

(๔) มีเวลาทำการไม่น้อยกว่าแปดชั่วโมงต่อวันเป็นเวลาห้าวันทำการต่อสัปดาห์ โดยหากมีการให้บริการนอกเวลาทำการ ต้องจัดให้มีการแจ้งให้ผู้รับบริการในเขตพื้นที่ทราบเป็นการทั่วไป

(๕) มีระบบสารสนเทศที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพในการจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิและข้อมูลด้านสุขภาพตามประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิที่ออกตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง และมาตรา ๒๑

(๖) มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว* อย่างน้อยหนึ่งคน และคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิอย่างน้อยหนึ่งคณะ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จำนวนสองคนขึ้นไป และผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน จำนวนสองคนขึ้นไป

๒.๒ การกำหนดให้แพทย์อื่นทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการแทนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว

“แพทย์อื่น” หมายความว่า แพทย์สาขาอื่นที่มีใช้แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว แต่ได้ผ่านการอบรมด้านเวชศาสตร์ครอบครัว

๒.๒.๑ การกำหนดให้แพทย์ที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นแพทย์อื่น ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรมและต้องผ่านการอบรมด้านเวชศาสตร์ครอบครัว จากหลักสูตรที่แพทยสภารับรองหรือปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้ความเห็นชอบ

๒.๒.๒ หน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ไม่มีหรือมีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการ ให้หน่วยบริการดังกล่าวจัดให้มีแพทย์อื่นทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการแทนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวได้ ทั้งนี้ให้หน่วยบริการ แจ้งรายชื่อ ข้อมูล และเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับแพทย์อื่นตามแบบที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

๒.๒.๓ ให้แพทย์อื่นตาม ๒.๒.๒ มีหน้าที่ดูแลผู้รับบริการ ซึ่งมีรายชื่อในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลบริการสุขภาพปฐมภูมิ

๒.๒.๔ หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ต้องจัดให้มีทะเบียนประวัติแพทย์อื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมินั้น รวมทั้งจัดทำรายชื่อแพทย์อื่นและปิดประกาศไว้อย่างเปิดเผย ณ หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิดังกล่าว และให้นำส่งทะเบียนประวัติแพทย์อื่นไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นข้อมูลด้วย

๒.๒.๕ กรณีที่แพทย์อื่นปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิพ้นจากหน้าที่ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม ให้หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ แจ้งรายชื่อแพทย์อื่นและเหตุผลที่พ้นจากหน้าที่ไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขโดยเร็ว

๒.๒.๖ ให้แพทย์ที่ผ่านการอบรมจากโครงการอบรมระยะสั้น “เวชศาสตร์ครอบครัวสำหรับแพทย์ปฏิบัติงานในคลินิกหมอครอบครัว” โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขและราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย เป็นแพทย์อื่นตามประกาศนี้

๒.๓ การพิจารณาว่าเป็นประเภทหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

เงื่อนไข หน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการ ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ต้องมีคุณสมบัติครบตาม ข้อ ๒.๑ และ ข้อ ๒.๒ และมีจำนวนประชากรที่รับผิดชอบระหว่าง จำนวน ๘,๐๐๐ – ๑๒,๐๐๐ คน หรือตามจำนวนที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของหน่วยบริการ นั้น

๒.๓.๑ หน่วยบริการปฐมภูมิ คือ หน่วยบริการเพียงหน่วยเดียวมีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขทุกข้อ

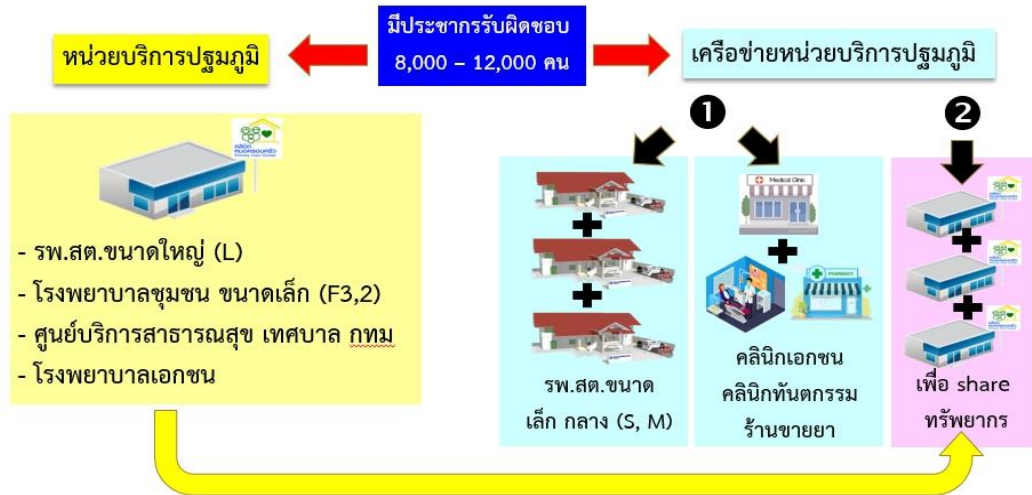
๒.๓.๒ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ คือ หน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมิ อย่างน้อยสองหน่วยรวมตัวกัน แบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังต่อไปนี้

ประเภทที่ ๑ คือ หน่วยบริการอย่างน้อยสองหน่วยบริการรวมกันเพื่อให้มีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขทุกข้อ

ประเภทที่ ๒ คือ หน่วยบริการปฐมภูมิอย่างน้อยสองหน่วยรวมกันเพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิกับประชาชนอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรร่วมกันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจจัดให้มีบริการเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมของพื้นที่ก็ได้ (คลินิกหมอครอบครัวที่เป็น Cluster เดิม)

ตัวอย่างการแบ่งประเภทหน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการ

๒.๔ แนวทางการกำหนดรหัสหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (หน่วยบริการแม่ข่าย) ตามแนวทางดังต่อไปนี้

การกำหนดรหัสหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑

มีจำนวน ๗ หลัก ๐๐๐๐๐๐๐ ประกอบด้วย

หลักที่ ๑ - ๒ คือ รหัสจังหวัด

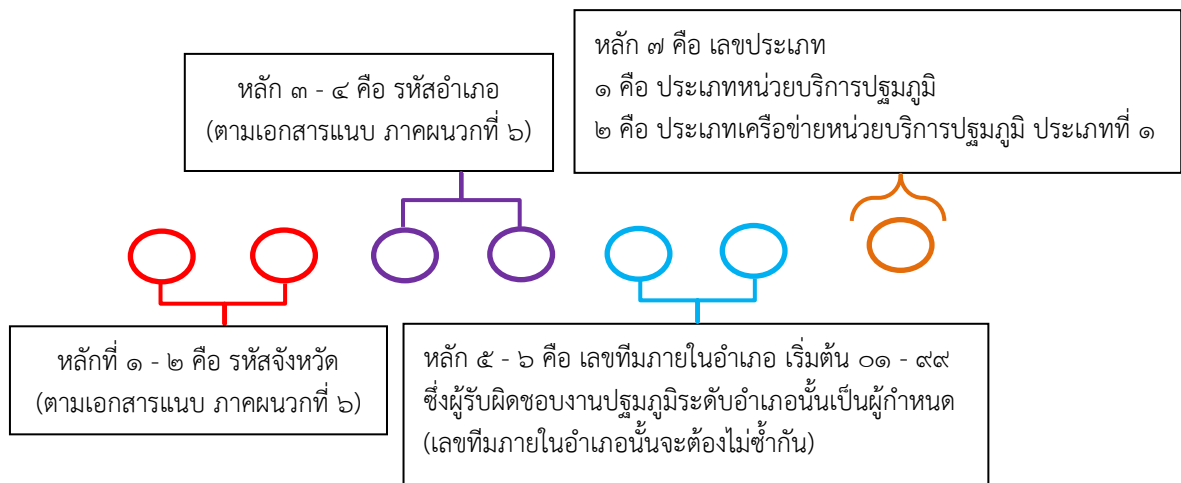
หลักที่ ๓ - ๔ คือ รหัสอำเภอ

หลักที่ ๕ - ๖ คือ ลำดับหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑ ภายในอำเภอ โดยสามารถเรียงต่อกันโดยไม่ต้องแยกประเภท

หลักที่ ๗ คือ เลขประเภทหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑

โดยจะต้องกำหนดรหัสหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑ (หน่วยบริการแม่ข่าย) เดิม ที่ขึ้นทะเบียนในระบบลงทะเบียน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ ของแต่ละอำเภอ เป็นอันดับแรกก่อน แล้วตามด้วยการกำหนดรหัสหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑ (หน่วยบริการแม่ข่าย) ที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนในระบบลงทะเบียน ทั้งนี้ รหัสของแต่ละหน่วยบริการปฐมภูมิ และเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑ (หน่วยบริการแม่ข่าย) จะต้องไม่ซ้ำกันภายในอำเภอนั้น

ผังการกำหนดรหัส พร้อมการแยกประเภทหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

ตัวอย่าง เช่น หน่วยบริการปฐมภูมิ หน่วยที่ ๑ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร
 รหัสจังหวัดกำแพงเพชร คือ ๖๒
 รหัสอำเภอไทรงาม คือ ๐๘ (เฉพาะเลขลำดับ ๒ ตัวหลัง ภายในรหัสอำเภอ)
 ลำดับของหน่วยบริการ คือ ๐๑
 ประเภทหน่วยบริการ คือ ๑
 ประเภทเครือข่ายหน่วยบริการ ประเภทที่ ๑ คือ ๒

ดังนั้น หน่วยบริการปฐมภูมิ หน่วยที่ ๑ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร รหัส คือ ๖๒๐๘๐๑๑

๒.๕ คลินิกหมอครอบครัวเดิม (หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ)

เนื่องจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้มีการตรวจประเมินให้หน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการที่ดำเนินการในลักษณะของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (คลินิกหมอครอบครัวเดิม) ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้หน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการดังกล่าว ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศฯ ดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการนั้นเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตามแบบฟอร์มที่แนบมาในคู่มือนี้)

๒.๖ การแบ่งเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

ในการพิจารณาขึ้นทะเบียน ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมิที่ผ่านการตรวจประเมิน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ กรณีการขอขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑ ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้รับบริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบระหว่าง จำนวน ๘,๐๐๐ – ๑๒,๐๐๐ คน ทั้งนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงความปลอดภัยและความสะดวกของผู้รับบริการ และสภาพพื้นที่แล้ว อาจพิจารณา กำหนดเกณฑ์จำนวนผู้รับบริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมก็ได้

๒.๖.๒ การแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบควรมีลักษณะเป็นพื้นที่ติดต่อกัน โดยคำนึงถึงจำนวนผู้รับบริการในแต่ละเขตพื้นที่นั้นให้ใกล้เคียงกัน

๒.๖.๓ พิจารณากำหนดจุดที่ตั้งของหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกรณีตาม ข้อ ๒.๖.๑ และ ข้อ ๒.๖.๒

๒.๗ กรณีที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับคู่มือแนวทางการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ให้ประสาน ดังนี้

ที่อยู่ ๘๘/๒๐ สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ อาคาร ๕ ชั้น ๘ ตึกสำนักงาน
 ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

หรือ **ติดต่อ** โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๐ ๑๙๓๘ (คุณสุจิตรา/คุณณัฐพัชร์/คุณธนาปวี)
 โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๑๙๓๘

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ ๑

ตัวอย่าง การกำหนดรหัส พร้อมการแยกประเภท หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

จังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ประเภท	รหัส	ชื่อหน่วยบริการปฐมภูมิ	ชื่อหน่วยบริการ	จำนวนประชากร
ไตรงาม	หน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๒๐๘๐๑๑	รพช.ไตรงาม	รพช.ไตรงาม	๙,๔๙๐
เมือง	หน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๒๐๑๐๑๑	ศสม.ชากกั๊ว	ศสม.ชากกั๊ว	๑๒,๐๒๑
เมือง	เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๒๐๑๐๒๒	รพ.สต.คณที	รพ.สต.คณที	๗,๐๙๐
				รพ.สต.โพธิ์พัฒนา	๔,๓๘๓

จังหวัดพิษณุโลก

อำเภอ	ประเภท	รหัส	ชื่อหน่วยบริการปฐมภูมิ	ชื่อหน่วยบริการ	จำนวนประชากร
เมือง	หน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๕๐๑๐๑๑	คลินิกหมอครอบครัว พุทธชินราช พิษณุโลก ทีม ๑	ศสม.พุทธชินราช พิษณุโลก	๑๑,๗๕๓
เมือง	หน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๕๐๑๐๒๑	คลินิกหมอครอบครัว พุทธชินราช พิษณุโลก ทีม ๒	ศสม.พุทธชินราช พิษณุโลก	๑๑,๙๐๘
เมือง	หน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๕๐๑๐๓๑	คลินิกหมอครอบครัว พุทธชินราช พิษณุโลก ทีม ๓	ศสม.พุทธชินราช พิษณุโลก	๑๑,๙๙๐
เมือง	หน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๕๐๑๐๔๑	คลินิกหมอครอบครัว พุทธชินราช พิษณุโลก ทีม ๔	ศสม.พุทธชินราช พิษณุโลก	๑๐,๓๒๓
เมือง	หน่วยบริการปฐมภูมิ	๖๕๐๑๐๕๑	คลินิกหมอครอบครัว พุทธชินราช พิษณุโลก ทีม ๕	ศสม.พุทธชินราช พิษณุโลก	๑๐,๗๒๔
เมือง	เครือข่ายหน่วย บริการปฐมภูมิ	๖๕๐๑๐๖๒	รพ.สต.วัดพริก	รพ.สต.วัดพริก	๖,๔๕๕
				รพ.สต.เสาหิน	๒,๓๐๗
วังทอง	เครือข่ายหน่วย บริการปฐมภูมิ	๖๒๐๘๐๑๒	รพ.สต.แม่ระกา	รพ.สต.แม่ระกา	๕,๓๗๐
				รพ.สต.วังน้ำใส	๓,๐๙๓

***ทั้งนี้ จากข้อมูลเบื้องต้นเป็นรหัสที่สมมุติขึ้น เพื่อเป็นตัวอย่างในการกำหนดรหัส

หมายเหตุ หากเป็นประเภท

หน่วยบริการปฐมภูมิ

รหัส ๖ หลัก ตามด้วย รหัสประเภท ๑

เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเภทที่ ๑

รหัส ๖ หลัก ตามด้วย รหัสประเภท ๒

ภาคผนวกที่ ๒ แผนผัง
หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
ภายใต้ พรบ.ระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562

- (1) มีอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิตามความเหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการ
- (2) สถานที่ตั้งหน่วยบริการอยู่ในพื้นที่ที่สะดวกต่อการเข้ารับบริการสุขภาพปฐมภูมิของผู้รับบริการในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการนั้น
- (3) มีบุคลากรและศักยภาพที่สามารถให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ (ตามประกาศขอขอบเขตบริการสุขภาพปฐมภูมิ)
- (4) มีเวลาทำการไม่น้อยกว่าแปดชั่วโมงต่อวันเป็นเวลาห้าวันต่อสัปดาห์ (ถ้ามีการให้บริการนอกเวลาทำการแจ้งประชาชน)
- (5) มีระบบสารสนเทศที่เหมาะสมกับการจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิและข้อมูลด้านสุขภาพตามประกาศฯ
- (6) มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวอย่างน้อยหนึ่งคน และคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิอย่างน้อยหนึ่งคณะซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์พยาบาลวิชาชีพ จำนวนสองคนขึ้นไป และผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน จำนวนสองคนขึ้นไป

และมีเกณฑ์จำนวนผู้รับบริการในเขตรับผิดชอบระหว่าง 8,000 - 12,000 คน หรือตามจำนวนที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของหน่วยบริการนั้น

หน่วยบริการปฐมภูมิ

หน่วยบริการเพียงแห่งเดียวมีคุณสมบัติครบข้อ

ในกรณีที่ สป. ได้ตรวจประเมินให้หน่วยบริการใดดำเนินการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (คลินิกหมอครอบครัว) ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้หน่วยบริการดังกล่าวยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามประกาศนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ และให้ สป. ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการนั้นเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562

เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

ประเภท ①

หน่วยบริการอย่างน้อยสองหน่วยบริการรวมกัน

ประเภท ②

หน่วยบริการปฐมภูมิอย่างน้อยสองหน่วยรวมกัน

เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรร่วมกันมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวกที่ ๓

ร่าง

ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ
เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน
การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ
หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งจะทำให้ประชาชนชาวไทยมีสิทธิได้รับบริการสุขภาพปฐมภูมิที่เป็นธรรม มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๙) และมาตรา ๑๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ จึงมีมติให้ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ หน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิตามความเหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการ

(๒) สถานที่ตั้งหน่วยบริการอยู่ในพื้นที่ที่สะดวกต่อการเข้ารับบริการสุขภาพปฐมภูมิของผู้รับบริการในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการนั้น

(๓) มีบุคลากรและศักยภาพที่สามารถให้บริการสุขภาพปฐมภูมิอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(ก) ดูแลสุขภาพในลักษณะองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

(ข) ดูแลสุขภาพเชิงรับในหน่วยบริการและเชิงรุกในชุมชน

(ค) บริการด้านข้อมูลสุขภาพและการให้คำปรึกษาแก่ประชาชน

(ง) บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับบุคคลและครอบครัว โดยการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ

(จ) ส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพและมีความรู้ในการจัดการสุขภาพของตนเองและครอบครัว

(ฉ) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพรวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน

(๔) มีเวลาทำการไม่น้อยกว่าแปดชั่วโมงต่อวันเป็นเวลาห้าวันต่อสัปดาห์ โดยหากมีการให้บริการนอกเวลาทำการ ต้องจัดให้มีการแจ้งให้ผู้รับบริการในเขตพื้นที่ทราบเป็นการทั่วไป

(๕) มีระบบสารสนเทศที่เหมาะสมกับการจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิและข้อมูลด้านสุขภาพตามประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิที่ออกตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง และมาตรา ๒๑

(๖) มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวอย่างน้อยหนึ่งคน และคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิอย่างน้อยหนึ่งคณะซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จำนวนสองคนขึ้นไป และผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน จำนวนสองคนขึ้นไป

การจัดให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวตามวรรคหนึ่ง (๖) ให้นำความในมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หน่วยบริการอาจจัดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเพิ่มเติมจากที่กำหนดในวรรคหนึ่ง (๖) ก็ได้

ข้อ ๔ เครื่องข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ มีสองประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยบริการอย่างน้อยสองหน่วยบริการรวมกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ โดยต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) มีหน่วยบริการอย่างน้อยสองหน่วยรวมกัน โดยมีระยะห่างระหว่างกันที่เหมาะสมกับการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

(ข) มีที่ตั้งของเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ที่มีขนาดเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนหน่วยบริการทั้งหมดที่อยู่ในเครือข่าย และตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่สะดวกในการเข้ารับบริการของผู้รับบริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยที่ตั้งของเครือข่ายอาจเป็นหน่วยบริการใดหน่วยบริการหนึ่งในเครือข่ายดังกล่าวหรือจัดตั้งเป็นสถานที่แยกต่างหากก็ได้

(๒) หน่วยบริการปฐมภูมิอย่างน้อยสองหน่วยรวมกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ โดยต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) มีหน่วยบริการปฐมภูมิอย่างน้อยสองหน่วยบริการปฐมภูมิรวมกัน โดยมีระยะห่างระหว่างกันที่เหมาะสมกับการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

(ข) มีที่ตั้งของเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ที่มีขนาดเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนหน่วยบริการปฐมภูมิทั้งหมดที่อยู่ในเครือข่าย และตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่สะดวกในการเข้ารับบริการของผู้รับบริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยที่ตั้งของเครือข่ายอาจเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิใดหน่วยบริการปฐมภูมิหนึ่งในเครือข่ายหรือจัดตั้งเป็นสถานที่แยกต่างหากก็ได้

การรวมกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามวรรคหนึ่ง (๒) ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรร่วมกันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิดังกล่าวอาจจัดให้มีบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมของพื้นที่ก็ได้

ข้อ ๕ ภายใต้บังคับข้อ ๔ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ต้องมีลักษณะตามข้อ ๓ และจำนวนผู้รับบริการตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) ด้วย

ข้อ ๖ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) อาจรวมกันเพื่อประสานความร่วมมือหรือระดมทรัพยากรเพื่อให้บริการสุขภาพปฐมภูมิก็ได้

ข้อ ๗ หน่วยบริการที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ และหน่วยบริการปฐมภูมิหรือหน่วยบริการที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร ที่หน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมินั้นตั้งอยู่

ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี จัดส่งคำขอ และเอกสารหรือหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อตรวจประเมินและ ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

ในกรณีที่หน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมิไม่ผ่านการตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียน เป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ แล้วแต่กรณี ให้สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุขแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์ด้วย

คำขอขึ้นทะเบียนและเอกสารหรือหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ขึ้นตอนและวิธีการตรวจประเมิน และการขึ้นทะเบียนตามวรรคสอง และสัญญาหรือข้อตกลงในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแบบที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ข้อ ๘ หน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่ผ่านการตรวจประเมินตามข้อ ๗ วรรคสาม อาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประกาศนี้ได้

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอีกสามคนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้ง และให้ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการ ดังกล่าวให้เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ข้อ ๙ ในการพิจารณาขึ้นทะเบียน ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วย บริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมิที่ผ่านการตรวจประเมิน กระทรวงมหาดไทย สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด แล้วแต่กรณี ดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่าย หน่วยบริการปฐมภูมิ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการขอขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้รับบริการ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบระหว่างแปดพันคนถึงหนึ่งหมื่นสองพันคน ทั้งนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงความปลอดภัยและ ความสะดวกของผู้รับบริการ และสภาพพื้นที่แล้ว อาจพิจารณากำหนดเกณฑ์จำนวนผู้รับบริการในเขตพื้นที่ รับผิดชอบตามความเหมาะสมก็ได้

(๒) การแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบควรมีลักษณะเป็นพื้นที่ติดต่อกัน โดยคำนึงถึงจำนวนผู้รับบริการในแต่ละเขตพื้นที่นั้นให้ใกล้เคียงกัน

(๓) พิจารณากำหนดจุดที่ตั้งของหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกรณีตาม (๑) และ (๒)

การแบ่งเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขอาจกำหนดให้มีหน่วยงานอื่น เข้าร่วมดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิด้วยก็ได้

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการประกาศการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ ปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิรวมทั้งเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ประชาชนทราบผ่านระบบสาร สนเทศ และปิดประกาศ ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือสำนักอนามัย กรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร ที่หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการ ปฐมภูมินั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้ตรวจประเมินให้หน่วยบริการใด ดำเนินการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้หน่วยบริการ

ดังกล่าวยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามประกาศนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ และให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขขึ้นทะเบียนหน่วยบริการนั้นเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้นำความในข้อ ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ในระยะเริ่มแรก มิให้นำความในข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๕) มาใช้บังคับ จนกว่าจะได้มีการใช้บังคับประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิที่ออกตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๑ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ ภายในสองปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่หน่วยบริการใดที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิไม่สามารถจัดให้มีคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขตามที่กำหนดในข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๖) ได้ให้หน่วยบริการนั้นจัดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ เมื่อหน่วยบริการนั้นได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิแล้ว ต้องจัดให้มีคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขตามที่กำหนดในข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๖) ภายในระยะเวลาที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขกำหนด และแจ้งให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบโดยทันที

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิพิจารณาว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงประกาศนี้หรือไม่ ทุกสองปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงประกาศนี้ในกำหนดระยะเวลาที่เร็วกว่านั้นก็ได้

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการดำเนินการตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๑๖ ให้ประธานกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่   ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ประธานกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ

*** ใช้บังคับเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ภาคผนวกที่ ๔

ร่าง

ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ
เรื่อง การกำหนดให้แพทย์อื่นทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการแทนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ภายในสิบปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจัดให้มีหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการและพื้นที่ หากหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิไม่มีหรือมีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวไม่เพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการ ให้หน่วยบริการดังกล่าวจัดให้มีแพทย์อื่นซึ่งผ่านการอบรมด้านเวชศาสตร์ครอบครัว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิประกาศกำหนด เพื่อทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการซึ่งมีรายชื่อในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมินั้น รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๔) และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ จึงมีมติให้ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง การกำหนดให้แพทย์อื่นทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการแทนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“แพทย์อื่น” หมายความว่า แพทย์สาขาอื่นที่มีใช้แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว แต่ได้ผ่านการอบรมด้านเวชศาสตร์ครอบครัวตามประกาศนี้

ข้อ ๔ แพทย์ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่เป็นแพทย์อื่นตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม และต้องผ่านการอบรมด้านเวชศาสตร์ครอบครัวจากหลักสูตรที่แพทยสภารับรองหรือปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้ความเห็นชอบ

ข้อ ๕ ในกรณีที่หน่วยบริการที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิไม่มีหรือมีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวไม่เพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการ ให้หน่วยบริการดังกล่าวจัดให้มีแพทย์อื่นทำหน้าที่ดูแลผู้รับบริการแทนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ทั้งนี้ ให้หน่วยบริการดังกล่าวแจ้งรายชื่อ ข้อมูล และเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับแพทย์อื่นตามแบบที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ข้อ ๖ ให้แพทย์อื่นตามข้อ ๕ มีหน้าที่ดูแลผู้รับบริการซึ่งมีรายชื่อในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลตามมาตรา ๒๑

ข้อ ๗ ให้หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ จัดให้มีทะเบียนประวัติแพทย์อื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมินั้น แล้วแต่กรณี รวมทั้งจัดทำรายชื่อแพทย์อื่นและปิดประกาศไว้อย่างเปิดเผย ณ หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิดังกล่าว และให้จัดส่งทะเบียนประวัติแพทย์อื่นไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อเป็นข้อมูลด้วย

ข้อ ๘ ในกรณีที่แพทย์อื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิพ้นจากหน้าที่ไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ให้หน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมินั้นแจ้งรายชื่อแพทย์อื่นและเหตุผลที่พ้นจากหน้าที่ไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขโดยเร็ว

ข้อ ๙ ให้แพทย์ซึ่งผ่านการอบรมจากโครงการอบรมระยะสั้น “เวชศาสตร์ครอบครัวสำหรับแพทย์ปฏิบัติงานในคลินิกหมอครอบครัว” โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขและราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย เป็นแพทย์อื่นตามประกาศนี้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๑๑ ให้ประธานกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่

ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ประธานกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ

ภาคผนวกที่ ๕
 โลโก้ ป้าย หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
 ภายใต้ พรบ.ระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒

หมายเหตุ : หน่วยบริการสามารถ Download โลโก้ ป้าย
ได้ที่ Website สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ (สสป.)

ภาคผนวกที่ ๖
รหัสจังหวัดและอำเภอแห่งประเทศไทย